

Vi er alltid glade for å få nye bibliotek i Bibliofil, og her er bilder av noen av bibliotekene som har gått over til Bibliofil i løpet av 2010 og 2011:

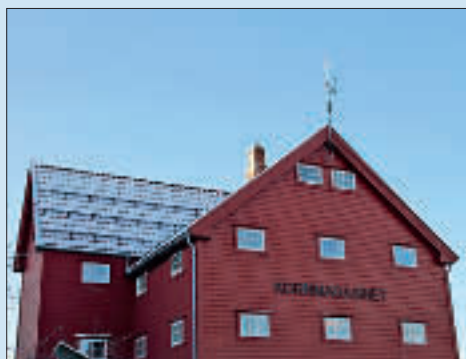
Flekkefjord bibliotek

Fredrikstad bibliotek

Inne på Fredrikstad bibliotek

Hvaler folkebibliotek

Lardal bibliotek

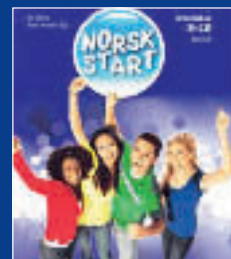
Sør-Aurdal folkebibliotek

Leder: Samsøk og Biblioteksøk – side 2

Forbedringer av hurtiglånsfunksjonen – side 3

Lærebøker kan nå få egen lånetid «skoleslutt» – side 5

Torkel Hasle
daglig leder

:: leder ::

Samsøk og Biblioteksøk

Nasjonalbiblioteket har i flere år jobbet med utvikling av en ny søketjeneste, i utgangspunktet som en erstatning for Samkatalogen. Ideen er ikke ny, den ble første gang presentert på en konferanse på Høyskolen i Oslo i 2003. Arbeidstitelen var Norsk Digitalt Bibliotek, og det ble produsert en rekke utredninger, senere lagt ut på ABMU's web-sider (nå sperret av Norsk Kulturråd, tåler de ikke lenger dagens lys?).

Åtte år er lang tid, og omsider ser man konturene av en felles søkeløsning, basert på innhøsting av data fra mange bibliotek. NB reiser for tiden rundt og presenterer løsningen, men det synes å gjenslå endel arbeid før den kan sies å være brukbar. Ambisjonene er ikke spesielt høye, det legges opp til at det i første omgang skal være en ren erstatning for Samkatalogen, med en mulighet for fjernlån – hvis man er bibliotek. Tjenestene er altså uten interesse for låneren, fordi man ikke kan bestille fjernlån direkte, men må henvende seg til nærmeste bibliotek – muligens på fax.

Statusrapporter fra NB indikerer at man er godt i gang med innhøstingen, som gjøres ved hjelp av standard protokoll OAI-PMH, som alle Bibliofil-bibliotek allerede har tilgang til. Andre folkebibliotek må benytte FTP-protokollen, Internettets budstikke. Stikkprøver viser at det noen steder kun er hentet inn et fåtall poster, så databasen er på langt nær komplett, eller i det minste representativ. Duplikatkontrollen er noe mangelfull, da samme boken dukker opp flere ganger, tilsynelatende en gang pr. bibliotek-system. Man får ingen oppdatert eksemplarinformasjon, bare vite hvilke bibliotek som har boken. Lenke til katalogposten fungerer sporadisk, merkelig siden Bibliofil leverer gyldige, statiske lenker i hver katalogpost; Biblioteksøk synes å foretrekke sine egne hjemmesnekrede. Søkingen er nasjonal, og det er så langt ikke lagt inn føringer på hvor boken skal lånes.

Det som skuffer mest, er at den lovede deling av innsamlede data så langt ikke oppfylt, NB har ikke implementert protokoller som gir andre tilgang til å søke i dataene, f.eks. SRU. Det sies at det skal komme, men ingen dato er oppgitt. Andre tidsplaner finnes heller ikke, bortsett fra at den gamle Samkatalogen pensjoneres 1. november. Utviklingstakten bør nok gires opp noen hakk hvis man tar mål av seg til å tilby en fullverdig løsning, i nærheten av det som ble forespeilet i 2003.

Derfor er det godt at vi fortsatt kan bruke Samsøk®, som etter 18 års utvikling fortsatt leverer så det holder. Teknisk kalles det federert søk, det vil si at data ikke samles inn og indekseres i en stor base, det sendes ut mange parallelle søk mot tilsvarende antall baser. Data flyttes eller kopieres ikke, men de er på den annen side alltid oppdatert. Svarene sorteres og bearbeides, og det hele presenteres som en treffliste, krydret med omslagsbilde og noter, med angivelse av hvor boken kan lånes og hentes, og låneren kan selv administrere sine fjernlån med nasjonalt lånekort. Prosedyrene bak sørger for optimal lånevei.

Hele tiden har vi lagt vekt på at løsningen skal være forankret i regionale transportløsninger, slik at håndteringen av fjernlånet ikke sprenger økonomiske rammer. Teknisk sett er det ingen heksekunst å lage et nasjonalt Samsøk®, men siden det så langt ikke er etablert en nasjonal transportordning, er det uaktuelt.

Det forventes i år at Bibliofil vil håndtere 400 000 fjernlån, og tallet øker hvert år med ca. 8%, antagelig som følge av tjenesten Norgeslån.

Et par av de større bibliotekene har valgt å ligge på været og ikke koble seg til Samsøk®, i påvente av at Biblioteksøk skal komme på banen. Det kan se ut til at de blir liggende en stund. La ikke kua dø mens gresset gror.

Vi vil fortsette utviklingen av Samsøk® og Norgeslån, til glede for de over 700 000 lånerne som har skaffet seg Nasjonalt Lånekort.

Torkel Hasle

Kurs i Bibliofil

Vi har gjort en liten og noen store endringer i kurs-tilbudet vårt. Den lille endringen er et tittelbytte, de fleste kursene heter nå «Alt om...». Den største endringen er at systemadministrasjon nå gjennomgås i to kurs istedet for fire. Grundig gjennomgang av Linux har blitt mindre aktuelt ettersom mange bibliotek går over til fjernkjøring og virtuelle maskiner. Vi har valgt å slå sammen de to videregående kursene med «Drift av Linux» og «Drift av Bibliofil», til «Alt om Bibliofil» 1 og 2.

«Alt om Bibliofil, del 1» dreier seg hovedsaklig om:

- Systemansvarliges oppgaver
- Feilsøkningsveiledning
- Bruk av problemkasse
- Postlister
- Parametersetting
- Fellesinnstillinger
- Katalog
- Søk
- Utlån
- MappaMi
- Samsøk
- Andre moduler...
- Indeksering
- Visning av trefflister og poster i ekspertsøket

«Alt om Bibliofil, del 2» tar for seg:

- Linux og BIBLIOFIL
- Skallet
- Redigering av utskrifter
- Start/stopp av server
- Backup
- Administreringsgrensesnittet Webmin
- Brukeradministrering (nye/slette)
- Utskrifter og printer
- Redigering av brevmaler o.a.
- Statistikk-modulen
- VisParam

Kurs i våre lokaler i Larvik holdes hovedsaklig i vinter/vår-halvåret. Datoer for 2012 er ikke satt ennå, men det vil bli sendt ut informasjon og kunngjort på vår hjemmeside når de er klare. Det har vært stor etter-spørsel etter kurs for skolebibliotekansvarlige. Her vil det bli satt opp et kurs senere i høst men endelig dato er ikke bestemt.

Forbedringer i hurtiglånsløsningen!

Etter at vi introduserte ny løsning for hurtiglån i forrige nummer har flere bibliotek tatt den nye løsningen i bruk. Men vi har også fått flere forslag til forbedringer, noe vi har tatt tak i. Muligheten for å kunne søke etter titler på hurtiglån har kanskje vært det flest bibliotek har etterspurt, og nå er dette på plass! **Eksemplarer innmeldt i hurtiglån kan nå søkes opp både i TkSøk og i websøk.**

Titler som har hurtiglånseksemplarer kan søkes opp med **hl=<hurtiglånstype>**. Dersom det finnes en hurtiglånstype som heter «Hurtiglån 7 dager» kan disse titlene søkes opp med hl=Hurtiglån 7 dager. Hvis man ikke husker hva hurtiglånstypen heter, eller man har satt opp flere typer, kan søket trunkeres. Ved å skrive **hl=*** vil man få opp alle hurtiglånstyper, og hvis biblioteket har ulike typer, som f.eks. «7 dager» og «14 dager», vil dette spesifiseres, for eksempel slik:

hl=*

1 tittel med hl=hurtiglån 14 dager

7 titler med hl=hurtiglån 7 dager

Tilsammen 8 treff

I websøket vil det vises at det er et hurtiglånseksemplar i eksemplarvisningen. Bibliotekene kan lage forskjellige hurtiglånskategorier, og det er det navnet biblioteket har gitt den som vises. I trefflista og postvisning vil den vise teksten «Hurtiglån ledig» dersom det kun er hurtiglånseksemplarer som er ledig. I tillegg vil postvisning vise teksten «Hurtiglånseksemplarer kan ikke bestilles/reserveres».

I TkSøk vil det komme fram i bestandsvisningen at det er et hurtiglån:

002 Askøy folkebibliotek, kriminal På hylla Hurtiglån

I neste versjon av TkSøk, som sendes ut i disse dager, er det også lagt inn at hurtiglånseksemplarer vil regnes som «ikke tilgjengelig for reservering».

Vi minner også om at en oversikt over innmeldte hurtiglånseksemplarer er tilgjengelig som en rapport i utlansmodulen. Rapporten gir blant annet oversikt over dato for innmelding, status og antall reserveringer. En «oppskrift» på hvordan man setter opp hurtiglån finnes i vår håndbok for utlån, som er tilgjengelig på vår hjemmeside www.bibliofil.no

Gratulerer til nye kunder!

Vi synes det er moro hver gang vi får nye kunder, og denne gang kan vi ønske velkommen til:

**Elverum bibliotek og grunnskolebibliotekene
Bibliotek i Vest med folkebibliotek og grunnskolebibliotek i Fjell, Sund og Øygarden kommune
Søgne kommune, grunnskolebibliotek**

Dessuten kommer det stadig til nye grunnskolebibliotek i kommuner hvor Bibliofil benyttes i folkebiblioteket.

Mange bibliotek vurderer nå overgang til Bibliofil fordi de har et biblioteksystem som skal fases ut i Norge eller fordi de må kjøpe ny versjon av sitt eksisterende program. I den forbindelse innhenter de også tilbud på Bibliofil, slik at det blir en reell konkurranse.

Vi er derfor midt i en spennende periode, hvor potensielle kunder vurderer løsningene i Bibliofil, og vi satser på at våre eksisterende kunder kan bekrefte at Bibliofil fungerer godt i det daglige arbeidet.

Vi ønsker alle nye kunder velkommen, og lover å gjøre vårt ytterste for å levere en stabil og god bibliotekløsning til alle våre kunder!

Nye arrangementer trekker folk til bibliotekene!

Vestre Toten folkebibliotek og Tønsberg og Nøtterøy bibliotek er bibliotek som har opplevd at nye arrangementer trekker folk til biblioteket:

Quiz i regi av biblioteket – en suksess i Vestre Toten!

Vestre Toten Folkebiblioteket arrangerer quiz en gang i måneden. Quizen holdes hver 4. søndag kl 19-21. Og søndag kveld har vist seg å være et godt tidspunkt å trekke folk på. Rundt 16-18 lag, med 5 deltakere på hvert lag, har vært med hver gang.

Quizen holdes i foajeen på kulturhuset, hvor det også er åpen bar slik at det er muligheter for å kjøpe øl og vin for de som måtte ønske det. Biblioteket har inngang fra foajeen og holder åpent i tidsrommet quizen holdes. Biblioteket er veldig glade for å kunne ta i bruk fasiliteter utenfor biblioteket til arrangementer. To «hardbarkede» quizdeltagere, bl.a. fra NM, har tatt på seg jobben som quizmastere. De både lager spørsmålene og står for gjennomføringen av quizen. Resultater, spørsmål og fasit med statistikk legges ut på bibliotekets hjemmesider (www.vestre-toten.folkebibl.no) dagen etter quizen. Quizen startet opp igjen etter sommerferien 25. september.

Fra en av quizkveldene i Vestre Toten.

Fotograf: Jan Roger Bodin

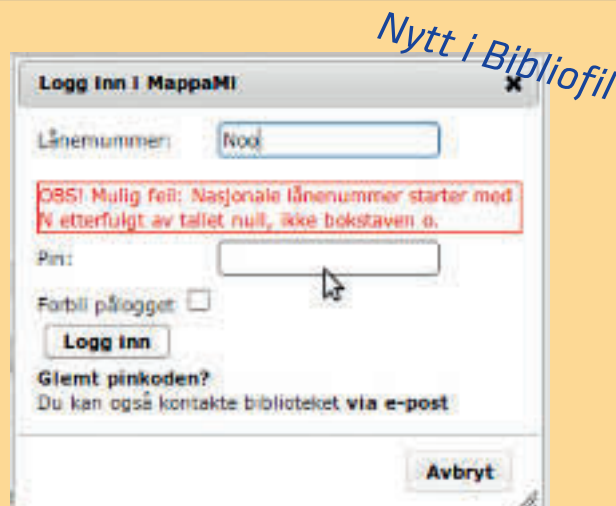
«Filosofisk Hjørne» i Tønsberg og Nøtterøy bibliotek

Filosofisk Hjørne startet opp i Tønsberg og Nøtterøy bibliotek i desember i fjor. Dette ble umiddelbart et populært tilbud. Initiativtakerne og ansvarlige for samlingene er Tom Rønning og Laila Henriksen. Etter å ha fått idéen og tok de kontakt med biblioteket, som syntes at biblioteket måtte være det perfekte møtestedet for filosofiske samtaler. Allerede uken etter var de i gang. Biblioteket bidrar med lokaler og annonsering i bibliotekets program, og på bibliotekets hjemmeside www.tnb.no

Det er tydelig at det er stor interesse for filosofiske spørsmål. Ifølge arrangørene er Filosofisk Hjørne ment å være «et samlingssted for undrende og reflekterende mennesker der man ut fra et tema, begrep eller et spørsmål søker avklaring og forståelse i fellesskap». Det er ingen ambisjon at man skal finne bestemte løsninger eller komme til enighet. Eksempler på samtaletemaer kan være hva «frihet» innebærer, eller om det finnes onde mennesker. Erfaringene viser at halvannen time er akkurat passe med tid. Det er ingen påmelding og alle som ønsker møtes hver fredag kl 13. Og selv om dette er i såkalt vanlig arbeidstid for mange kommer det folk med ulik bakgrunn. Både pensjonister, studenter, folk med redusert arbeidstid og andre som har mulighet. Gjennomsnittlig har det vært 25 personer til stede hver gang.

Innlogging i Mappa mi – nå kan lånere få hjelp til å skrive nasjonalt lånenummer riktig

Mange lånere med nasjonalt lånekort har tidligere ikke lyktes med innlogging i MappaMi fordi de har skrevet inn bokstaven «o» i stedet for tallet «0». Det var heller ikke helt lett for låneren å forstå årsaken til at de ikke kom inn. Men nå har vi lagt inn et «varsel» for å gjøre det lettere for låneren å skrive riktig. De som forsøker å skrive bokstaver i stedet for tall vil nå få et varsel om dette når de begynner å skrive.

Lærebøker kan nå få egen lånetid «skoleslutt»

Den store majoriteten av bibliotek som bruker Bibliofil er skolebibliotek. Og mange skolebibliotek har tatt på seg å håndtere utlån av lærebøker. Dette kan være arbeidskrevende og derfor er det viktig at utlån, innlevering og oppfølging av manglende innleveringer håndteres rasjonelt og effektivt i biblioteksystemet.

I Bibliofil har vi i lang tid hatt funksjonen StudieLån i TkUtlån som har sørget for effektivt utlån av lærebøker. Med StudieLån kan man velge en fast forfallsdato, noe som betyr at man kan låne ut for et helt skoleår. StudieLåns-eksemplarer blir vist med grønn farge i listen over lånte bøker i TkUtlån. Dette gjør det lett å skille StudieLån fra vanlige lån i utlånsbildet og mange har vært fornøyde med denne muligheten. Men StudieLån har også sine begrensninger. Blant annet at funksjonaliteten kun har vært tilgjengelig i TkUtlån. Det har for eksempel ikke vært like lett å håndtere studielån ved selvbetjent utlån, noe flere skolebibliotek har savnet.

I høst har vi derfor utvidet funksjonaliteten i StudieLån for å forenkle utlån av lærebøker ytterligere. Ved å merke eksemplarer som er lærebøker med en egen eksakt lånetid «skoleslutt» vil Bibliofil alltid oppfatte utlån av disse som StudieLån, og de vil alltid få forfall i slutten av skoleåret, både i elevutlån, på automater og i alle oppsett av TkUtlån. De vil også bli vist som StudieLån i TkUtlån. Én felles forfallsdato forenkler oppfølgingen av lærebøkene ved skoleårets slutt.

Hva må så gjøres på bibliotekene for å få til dette? Ved katalogisering av nye lærebøker, og ved innkjøp av flere eksemplarer, er det viktig å være påpasselig slik at man får merket av lånetid «skoleslutt» på de aktuelle eksemplarene. Dette gjøres ved å velge «Lånetid, eksakt», og deretter verdien «skoleslutt» i eksemplarpåføringen. Standardverdi for forfallsdag for «skoleslutt» er satt til førstkomende 5. juni, altså noen dager før skoleslutt slik at man kan purre mens elevene fremdeles er på skolen. (Denne forfallsdatoen kan biblioteket endre i innstillingene hvis de ønsker). Hvis utlånet skjer før 5. juni blir forfallsdatoen 5. juni det aktuelle året, og hvis utlånet skjer etter 5. juni blir forfallsdatoen 5. juni det påfølgende året.

Men hva med alle lærebøkeeksemplarene som ennå ikke er merket med «skoleslutt»?

Det er flere måter å påføre dette på eksemplarene i ettertid. Det mest arbeidskrevende er å søke opp de aktuelle eksemplarene i Tkkatalog og sette «Lånetid, eksakt» til «skoleslutt» på disse. Dette fungerer, men tar tid. Et raskere alternativ, hvis man har bøkene tilgjengelig, er å bruke funksjonen for mass-

endring av eksemplarer i katalogmodulen. Når man her velger «eksakt lånetid» kan man nå i stedet for å skrive inn antall dager velge verdien «skoleslutt» fra nedtrekksmenyen. Da blir hvert eksemplar som blir skannet påført lånetid «skoleslutt» dersom dette ikke er påført fra før.

Men begge disse metodene er tidkrevende om man har mange eksemplarer. Da vi introduserte funksjonaliteten tidligere i høst tilbød vi oss kostnadsfritt å påføre «skoleslutt» på eksemplarene i bibliotek som har lærebøkene samlet i én eller flere avdelinger i Bibliofil. Alle eksemplarene med avdelingskode(n) for lærebøker blir da påført «skoleslutt». Mange skoler og kombinasjonsbibliotek har benyttet seg av tilbudet. Og tilbudet står ennå ved lag, så dersom det finnes noen etternølere der ute er det bare å ta kontakt!

I tillegg har vi startet en automatisk jobb hos alle Bibliofil-bibliotek som sjekker aktuelle StudieLån. Dette fungerer for alle – også de som ikke har lærebøkene i egen avdeling. Dersom vi finner StudieLån med forfall i juni neste år, som ikke allerede er merket med «skoleslutt», så påfører vi «skoleslutt» på eksemplarene automatisk. Dette betyr at alle framtidige utlån av disse eksemplarene også blir StudieLån, og man kan spare seg for mye arbeid.

Målet vårt med denne forbedringen har vært å gjøre utlån av lærebøker mer rasjonelt for skolebibliotekene. Det er svært hektisk på høsten når lærebøkene skal lånes ut, og med denne ekstra funksjonaliteten kan man bruke elevutlån eller foreta utlån i TkUtlån med vanlig oppsett, og likevel få utlånene registrert som StudieLån.

Julie i bokhagen, fotograf: Gunn Kjøndal

Kundebesøk landet rundt

Siden 1997 har våre bibliotekks konsulenter besøkt bibliotekene med jevne mellomrom. Det er lagt opp til at alle folkebibliotek skal få tilbud om besøk ca hvert 3. år. Skolebibliotek inngår ikke i ordningen, men vi ser gjerne at folkebibliotekene inviterer skolene hvis det er mulig lokalt.

Vi har inntrykk av at bibliotekene setter pris på denne muligheten til å treffe oss og diskutere Bibliofil. Her kan vi drøfte problemer og ønsker av alle slag. Bruken av systemet varierer mye mellom ulike bibliotek – og det er nyttig for oss å se hvordan dere jobber med Bibliofil. Noen ganger opplever vi at bibliotekene har ønsker som det allerede finnes muligheter for

i systemet. Og det vi ikke får utrettet når vi er «ute» vil vi gi tilbakemeldinger på i etterkant av besøket. Et besøk varer gjerne et par timer. Geografien og transportmuligheter gjør at ruten i stor grad må settes opp av oss, men vi håper at så mange som mulig har anledning til å ta imot besøk.

I år skal vi blant annet besøke Nordland (unntatt Lofoten – de er på en annen runde). Første runde i Nordland er allerede gjennomført, og her er noen bilder fra bibliotekene vi har besøkt tidligere i høst:

Her ønsker biblioteksjef Rita Jørgensdatter velkommen til Lurøy bibliotek.

Fra kombinert skole- og folkebibliotek i Dønna kommune.

Britt Olsbyengen og Susan Hill Forsland ved Alstahaug folkebibliotek.

Det lesende eselet «Lessi» bor på Leirfjord bibliotek.

Reservere for andre i MappaMi

Tipshjørnet

I Bibliofil finnes det en innstilling for MappaMi som åpner for å la enkelte lånere få tilgang til å slå opp lånere og reservere på vegne av andre i Websøk/MappaMi. Dette kan for eksempel være en løsning for skolebibliotek hvor man har elever som er «assistenter» i biblioteket. TKSøk kan være vanskelig å bruke for noen og da kan reservering via websøket være en enklere mulighet.

For at dette skal fungere må lånennummeret til disse «superbrukerne» legges inn i innstillingene for MappaMi (Startmeny - Fellesinnstillinger - MappaMi - Reservering). Når de logger seg inn i MappaMi for å bestille/reservere vil det da komme opp en «boks» hvor de får muligheten til å søke opp lånere de skal reservere for.

The screenshot shows a web form with the following elements:

- Header: **Du har tillatelse til å bestille for andre**
- Field: **Angi lånenummer** (with an input box)
- Button: **Søk opp**
- Text: *(Du kan søke opp Etternavn, Epost eller lånenr, men feilet må inneholde et lånenr i det bestillingen sendes.)*
- Field: **Hentebeskrivelse** (with a dropdown menu showing "Ikke valgt" and a red warning: **NO! Må velges!**)
- Field: **Kommentar til biblioteket** (with an input box)
- Field: **Skal gjelde fra** (with date pickers for 01 / 09 / 2011)
- Text: **NO! Denne datoen gir ingen garanti for at tittelen er tilgjengelig på angitt dato, og bør ikke endres hvis dette er noe du vil ha i løpet av 14 dager.**
- Text: **(Forklaring på hvordan datoen brukes)**

Hvor mange eksemplarer har vi av en lærebok?

Tipshjørnet

306.09 H
 Haaland, Kirsti Ramfjord, n., 1944-
 Barnet i skilsmissen : et barneperspektiv på familieomforming / Kirsti Ramfjord Haaland. - Oslo : Universitetsforl., 2002. - 137 s.
 Bibliografi: s. 136-137
 ISBN 02-15-00271-4 (h.) : Nkr 240.00
 EMNE: Skilsmissen / Skilsmissesebarn : barnepsykologi
 0060651
 Har 1 eksemplar(er).
 Har ingen reserveringer.
 KatalogKrydder på ISBN-nummer 0215002714:
 Bilde : Nei, Beskrivelse : Nei, Innhold : Nei

Det hender at skolebibliotek må kjøpe inn ekstra eksemplarer av lærebøker og trenger rask informasjon om hvor mange eksemplarer de har fra før. Lærebøker har man ofte i så mange eksemplarer at eksemplarpåførbildet kan være uoversiktlig. Og eksemplarnummer er ikke nødvendigvis til å stole på fordi noen av eksemplarene kan være tapt/slettet. Hvis du er inne i katalogmodulen kan du raskt sjekke beholdningen ved å trykke på høyre museknapp når du har søkt opp og markert en tittel i søkevinduet (altså det vinduet du kommer til først når du logger deg inn i katalog - før du går inn på selve posten). Da vil du få opp et bilde som viser mer informasjon om boka, blant annet antall eksemplarer.

QR-kode

En QR-kode kan skannes inn med mobiltelefonen, og du kommer rett til nettsiden med mer informasjon.

Denne QR-koden inneholder en link til vår hjemmeside. Det er lett å lage egne varianter.

Utskrifter av etiketter/strekkoder direkte fra utlånsprogrammet *Tipshjørnet*

Dersom biblioteket har en Datamax-skriver har de muligheten til å skrive ut etiketter på enkeltseksemplarer direkte fra TkUtlån. Det kan være en rask måte å skifte ut slitte og manglende etiketter på og kan gjøres fra liste over innleveringer og liste over lån. Valgene kommer opp ved å markere en tittel og trykke høyre musetast. De valgene som kommer opp dersom det er slått på er:

- Skriv ut etikett
- Skriv ut ryggmerking
- Skriv ut etikett og ryggmerking

For at dette skal være mulig må altså biblioteket ha en strekkodeskriver fra Data-max (se bildet). Dessuten må innstillingen «Mulighet for direkte utskrift av etiketter» være slått på i parameterinnstillingene for katalogprogrammet (hvor muligheten for direkte utskrift også ligger).

Her er alle ansatte i Bibliotek-Systemer samlet:

Fra venstre: Reidar Bjerkseth, Sveinung Monsen, Veslemøy Grinde, Vidar Ringstrøm, Nils Petter Halvorsen, Bente Hasle, Tore Morkemo, Roger Niva, Ola Thori Kogstad, Torkel Hasle, Jørn Odberg, Gunnar Monsen, Odd Arne Jensen, Gunn Kjøndal og Vegard Nilsen.